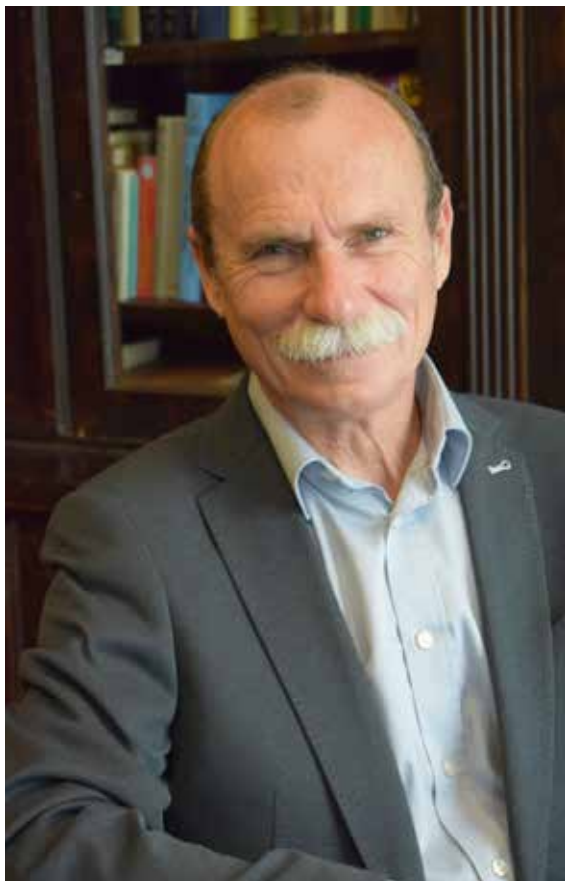

HUMOR ÉS SPORT A SZLÁV KULTÚRÁKBAN

KÖSZÖNTŐ KÖTET
A 60 ÉVES LUKÁCS ISTVÁN TISZTELETÉRE

OPERA SLAVICA BUDAPESTINENSIA
SYMPOSIA SLAVICA

HUMOR ÉS SPORT A SZLÁV KULTÚRÁKBAN

KÖSZÖNTŐ KÖTET
A 60 ÉVES LUKÁCS ISTVÁN TISZTELETÉRE

Szerkesztette
Kiss Szemán Róbert

ELTE BTK
Szláv Filológiai Tanszék
Budapest, 2019

A KIADVÁNY TÁMOGATÓI
Zuglói Szlovákok Önkormányzata, Budapest
Terézvárosi Szlovák Önkormányzat, Budapest

SZAKMAI LEKTOROK

Bajzek Mária
Berkes Tamás

MŰSZAKI SZERKESZTŐ ÉS TÖRDELŐ
Janiec-Nyitrai Agnieszka

© Szerzők
ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék

Kiadja az ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék
Felelős kiadó a Szláv Filológiai Tanszék vezetője

A borítót tervezte: Sellyei Tamás Ottó
Nyomdai kivitelezés: Robinco Kft.

ISSN 1789-3976

ISBN 978-963-489-163-5

TARTALOM

MILOSEVITS PÉTER: Foci, pingpong, irodalom7

HUMOR

BAŃCZEROWSKI JANUSZ: A pletyka mint a manipuláció eszköze ..14

CSÁSZÁRI ÉVA: A humor mint a dialektológia segédeszköze24

GYIVICSÁN ANNA: A kifigurázott kispolgár mint a szlovák irodalom egyik jellegzetes alakja (Mozaikok 1830–1930)32

GYÖNGYÖSI MÁRIA: Alekszandr Blok kései tréfás verseiről42

ISTVÁN ANNA: Jozef Ignác Bajza anekdotái56

DRAGAN JAKOVLJEVIĆ: Univerzalna dimenzija humora Branislava Nušića66

AGNIESZKA JANIEC-NYITRAI: Resna zabava. Paradoksi sodobne kulture v kolumnah Dorote Masłowske *Kako prevzeti nadzor nad svetom, ne da bi šli od doma* (2017)76

KISS SZEMÁN RÓBERT: A humor a szláv nemzeti emblematizmus eszköztárában Ján Kollár szláv paradicsomának példái alapján87

KROÓ KATALIN: A nevetés mint többszörös szignál Dosztojevszkij *A félkegyelmű* c. regényében102

MANN JOLÁN: Miroslav Krleža *Petrica Kerempuh balladáinak „mundus inversus”-a*116

NAGY ISTVÁN: Arc és álarc (Zoscenko humoráról)127

RÁGYANSZKI GYÖRGY: „Ich taufe dich des Sohnes und des heiligen Geistes.” A nyelvi kódváltás mámoros forrásai132

SZABÓ TÜNDE: Színház a regényben: A *Lear király* és *Jákob lajtorjája*127

URKOM ALEKSANDER: Mennyire humoros a humor? A pejor minősítés vizsgálata az új magyar–szerb szótárban	157
VÁRNAI DOROTA: Lengyelek „görbe tükre” a 16., 17. századi lengyel irodalomban	171
ZSILÁK MÁRIA: 19. századi katonahumor (Chovanyecz Mihály kéziratoss katonai naplójából)	178

SPORT

DUDÁS ELŐD: A horvát és magyar sportterminológia	190
DUDÁS MÁRIA: <i>Magas labda</i> és a többiek a magyar és bolgár nyelvben	199
MÁRIA IMRICHOVÁ: Mintavétel a mai szlovák fiatalok szókincséből	210
MENYHÁRT KRISZTINA: A bolgár lóversenyek szent Teodor kultuszának tükrében és magyar párhuzamaik	219
MÉSZÁROS ANDOR: „Hegyjáró bajtársak ott a magyar földön – hadd szóljak hozzátok egyszer én is...” A Júliai-Alpok magyar költőnjc, Tarczay Gizella	231
PÁTROVICS PÉTER: A lengyel kosárlabda szaknyelvének néhány kifejezéséről	242
MLADEN PAVIČIĆ: Jugoszlávia, a sport hazája (a sport megjelenítése három 21. századi szlovén regényben, délszláv bevándorló elbeszélővel)	250
Tabula gratulatoria	261

A LENGYEL KOSÁRLABDA SZAKNYELVÉNEK NÉHÁNY KIFEJEZÉSÉRŐL

PÁTROVICS PÉTER

patrovics.peter@btk.elte.hu

Abstract: The present paper focuses on some expressions of the Polish language of basketball. Based on the material of older and current basketball dictionaries, the author examines some of them from an etymological point of view. The paper concludes with the statement that although the Polish language of basketball contains a relatively great number of loan translations and expressions borrowed from English, it also has many terms created by domestic means mainly by word-formation. The latter fact confirms the rich word-formation potential of the Polish language.

Keywords: sports dictionaries, Polish basketball, Polish word-formation, loan-words, loan translations

Korunkban az emberi tudás egyre differenciáltabbá válik, ami szükségképpen maga után vonja a terminológia folyamatos bővülését-gazdagodását. Ez azonban jelentős mértékben megnehezíti a „terminológiai dzsungelben” való eligazodást a laikusok számára. Érthető tehát, hogy az utóbbi időben egyre több nyelvész figyelem jut a szaknyelveknek, aminek lexikográfiai szinten leképeződő hatásaként növekszik a szakszótárak mennyisége. Azok ugyanis, akik nem az adott szakterület művelői, általában a különböző szak- vagy speciális szótárak segítségére vannak utalva, ha valamely előképzettséget vagy szakismeretet igénylő témában tájékozódni szeretnének. Az érdeklődés homlokterében természetesen a gazdasági-üzleti-pénzügyi szaknyelv áll, vagy talán helyesebb lenne így fogalmazni: a nyelvnek e szegmensét feldolgozó lexikográfiai munkák iránt mutatkozik jelenleg a legnagyobb fizetőképes kereslet, ami aztán mintegy „kikényszeríti” az ilyen jellegű szakszótárak létrejöttét.¹

Míg a szakszótárak alatt elsősorban a szaknyelvek (pl. a gazdasági, az üzleti, a pénzügyi, a jogi/bírósági, a műszaki, az orvosi

¹ A fenti megállapítások különösen érvényesek az angolra (a többi nyelv relációjában), de érdemesnek tartjuk megjegyezni, hogy közgazdasági szótár pl. már lengyel-magyar vonatkozásban is létezik (Sipos Kawecka 1992).

nyelv,² illetve a vadásznyelv,³ a sportnyelv) speciális szóanyagát és kifejezéseit feldolgozó szótárakat értjük, tegyük hozzá, hogy ide tartoznak /tartozhatnak az egyes nyelvváltozatok: a nyelvjárások vagy a szociolektusok: a tolvajnyelv⁴ (argó) és a szleng, sőt – tágabb értelemben – akár a gyakorisági, a nyelvhelyességi, a szóképzési, valamint a jellemzően glottodidaktikai céllal készült ige-, vonzat- és aspektusszótárak is, amelyeknek a segítségét akkor vesszük igénybe, ha valamilyen nyelvvél, nyelvi kategóriával vagy nyelvhasználattal kapcsolatos kérdésről kívánunk behatóan és részletesen informálódni.

Jelen munkánkban a sportnyelv, ezen belül is a kosárlabda szaknyelvének néhány kifejezését kívánjuk tüzetesebb vizsgálat alá vonni lengyel-magyar vonatkozásban. S bár az interneten ma már több (természetesen az angol nyelvet alapul vevő) kosárlabda szótár is elérhető,⁵ tudomásunk szerint Magyarországon az egyetlen, nyomtatásban is napvilágot látott, hitelesnek számító ilyen mű a Terra Kiadó *Hétnyelvű Sportszótár* sorozatában megjelent angol – spanyol – francia – német – olasz – magyar – orosz kosárlabda szótár (Hepp Dr. 1960), amelyben azonban lengyel szóanyag sajnálatos módon nem szerepel. Témaválasztásunkat a személyes okokon túl⁶ a jelenleg készülő magyar-lengyel nagyszótár munkálatait segítő szándék is indokolja.

A főneveknél az alapszónál minden esetben jelöltük a nyelv-tani nemet (hímnem *hn*, nőnem *nn*, semlegesnem *sn*), illetve az

2 Az orvosi nyelvnek Magyarországon az MTA támogatásával évente kétszer megjelenő folyóirata is van, a *Magyar Orvosi Nyelv*.

3 A vadásznyelvi szóanyag feldolgozásának története hazánkban (is) nagy múltra tekint vissza. Ennek egyik első, figyelemre méltó produktuma az az ismeretlen szerző tollából való, 1875-ben kiadott, magyarázatokkal is ellátott *Magyar-német / német-magyar vadászműszótár*, amelynek reprint kiadása 1993-ban jelent meg Székesfehérvárott (Szn. 1993). 1996-ban jelent meg egy a mai igényeknek is megfelelő, ötnyelvű képes vadászati szótár (Zoltán – Gyenge – Tordai 1996).

4 A pontosság kedvéért jegyezzük meg, hogy a különféle szaknyelvek vagy az ún. tolvajnyelv esetében (szocio)lingvisztikai értelemben természetesen nem különálló nyelvekről, hanem egy adott nyelv csoportnyelvi változatairól, tehát nyelvváltozatokról van szó.

5 Ilyen (angol-magyar) online szótár érhető el a www.kosaredzo.hu portálon (szerző Balogh Judit), a legtöbb figyelmet azonban az a korábbi FIBA-játékvezető, Hartyáni Zsolt által 2015-ben összeállított online szótár (www.jatekvezeto.hu) érdemli, amelyben 22 nyelven – lengyelül is – mintegy 1500 szó található a sportággal kapcsolatban.

6 Jelen sorok írója 1987/88-ban Tomasz Służalek vezetőedző lengyel tolmácsként dolgozott az Oroszlányi Bányász SK (OBSK) NB-1-es kosárlabdacsapatánál.

igéknél az aspektuális hovatartozást (nem befejezett *nbeř*, befejezett *bef*), az adott alapszót tartalmazó, utána következő (többnyire két- vagy többtagú kifejezéseknél), illetve az autonóm, több tagból álló kifejezéseknél a nyelvtani jelölésektől eltekintettünk. A szöszedetben a lengyel szavaknak nem a sztenderd lengyel nyelvben rögzült jelentéseit, hanem a kosárlabda-nyelvben használatos sportnyelvi magyar jelentését adtuk meg, tehát pl. a *korytarz* nem 'folyosó', hanem: 'trapéz', a *koziol* nem 'kecskebak' hanem: 'leütés'.

atak *fn hn* 'támadás'

szybki atak 'ellentámadás'

ustawiać atak *i nbeř* 'felállt védelem elleni játék'

blok *fn hn* 'blokkolt dobás'

center *fn hn* 'center'

czapa *fn nn* 'blokkolt dobás, „sapka”, „prakker”'

dribling *fn hn* 'cselezés'

faul *fn hn* 'hiba, fault'

faul dyskwalifikujący 'kizáró hiba'

wymuszony faul 'kiharcolt hiba'

faul zawodnika atakującego 'támadóhiba'

i nbeř **popelnić** (: *i bef* **popelnić**) **faul** 'hibát vét'

figuracja *fn nn* 'játék'

grać figurację *i nbeř* 'játékot játszik'

konkurs *fn hn* 'verseny'

konkurs rzutowy 'dobóverseny'

korytarz *fn hn* 'trapéz'

koziol *fn hn* 'labdavezetés, leütés'

wysoki koziol 'magas labdavezetés'

koźlować *i nbeř* 'labdát vezet, pattogtat'

krycie (zawodnika) *fn sn* 'fogás, védekezés'

krycie indywidualne 'emberfogás'

krycie od tyłu 'védekezés hátulról'

krycie zawodnika w korytarzu z przodu 'emberfogás előlről a trapézon belül'

i nbeř **gubić** (: *i bef* **zgubić**) **krycie każdy swego** 'laza emberfogás'

odległość krycia *fn nn* 'védőtávolság'

mecz sparingowy *fn hn* 'edzőmérkőzés, edzőmeccs'
gramy mecze sparingowe 'edzőmeccseket játszunk'
obieganie za podającym *fn sn* 'hármass nyolcas'
obrona *fn nn* 'védelem'
obrona strefowa 'zónás védekezés'
opóźnianie gry *fn sn* 'a játék késleltetése'
przechwyty *fn hn* 'labdaszerzés, szerzett labda'
podrzuty *fn hn* 'kezdő feldobás'
rozgrywający (playmaker) *fn hn* 'irányító (playmaker)'
rzuty *fn hn* 'dobás'
rzuty do kosza 'kosárra dobás'
rzuty do kosza po jednym kozle 'kosárra dobás egy leütés után'
rzuty karny 'büntetődobás'
rzuty spod kosza 'zsákolás'
rzuty wolny 'büntetődobás'
linia rzutów wolnych *fn nn* 'büntető dobóvonal'
celny rzuty za dwa punkty 'kétpontos mezőnykosár'
celny rzuty za trzy punkty 'hárompontos mezőnykosár'
rzuty z biegu 'ziccerdobás (közvetlenül) a gyűrűre'
rzuty z dystansu 'távoli dobás'
rzuty z półdystansu 'középtávoli dobás'
blokowanie rzutu *fn sn* 'dobás blokkolása, szerelés'
strata *fn nn* 'eladott labda'
strefa *fn nn* 'zóna'
grać na strefę *i nbef* 'zónázik'
skrzydłowy *fn hn* 'bedobó'
system gry *fn hn* 'játékrendszer'
i nbef **trzymać rękę po rzucie (aż piłka nie spadnie na ziemię)**
 'kivezeti (a labdát)'
nbef **ustawiać się** (: *bef* **ustawić się**) 'felsorakozik, sorba áll'
ustawcie się do spornego! 'álljatok fel!'
ustawienie *fn sn* 'felállítás'
usunięcie z boiska *fn sn* 'kiállítás'
wybór piłki do gry *fn hn* 'a mérkőzéslabda kiválasztása'
zasłona *fn nn* 'elzárás, „blokk”'
zasłona dla kozłującego 'a labdás játékos számára adott elzárás,
 „blokk” a labdavezetőnek'
podwójna zasłona 'kettős blokk'

ruchoma zasłona 'mozgó blokk'

i nbef **ustawiać** (: *i bef* **ustawić**) **zasłonę** 'elzárást ad, „blokkot ad”'

zawodnik idzie na zasłonę 'a játékos blokkot ad'

zbiórka (piłki z tablicy) *fn nn* 'lepattanó (labda)'

zbiórka piłki w ataku *fn nn* 'támadó lepattanó'

zawodnik ataku *fn hn* 'támadójátékos'

zwód *fn hn* 'csel'

zwód do rzutu *fn hn* 'dobócsel'

zwód podaniem *fn hn* 'átadási csel'

reagowanie na zwody *fn sn* 'felmutatás'

i nbef **wykonywać** (: *bef* **wykonać**) **zwód/zwody** 'cselez'

i nbef **zwyciężać** (: *i bef* **zwyciężyć**) **na punkty** 'pontozással győz'

Mivel maga a kosárlabda egy olyan labdajáték, amely az USA-ban született,⁷ természetesnek kell tekintenünk, hogy a játék szaknyelve: a) viszonylag nagyobb számban tartalmaz anglicizmusokat vagy angolból tükörfordított lexikai elemeket, b) több olyan kifejezést is használ, amely nem csak vagy nem kizárólag a kosárlabda sportágra, hanem más labdajátékok sportnyelvére is jellemző. Az itt bemutatott szóanyagban nyilvánvalóan az angolból átvett lexikai elemek például az alábbiak: *blok* < *block*, *center* < *center*, *dribling* < *dribbling* 'cselezés (labdajátékban)', *faul* < *fault*, *mecz sparingowy/sparing* < *sparring match*, *playmaker* < *playmaker*

A számos jelentéssel bíró *blok* a németben és az angolban is megtalálható (a Bańkowski-féle szótár legalább öt jelentéséről tud a szónak) (Bańkowski 2000: 57), a sportnyelvben speciális jelentéssel bíró *blok* kapcsolatba hozható a katonai nyelvben⁸ ha-

7 A mai kosárlabda (*basketball/B-ball*) keletkezésének körülményei teljes mértékben ismertek. Bár egy a kosárlabdához hasonló labdajátékot állítólag már az amerikai bennszülöttek is játszottak, a mai játékot a kanadai születésű Dr. James Naismithnek köszönhetjük, aki 1891-ben, az USA-ban, a Massachusettsi Springfield College elődjében, a YMCA Training Schoolban (kb. Keresztyén Ifjak Egyesületének Tanárképző Főiskolája) alkotta meg a kosárlabda szabályait, amiben a véletlennek is szerepe volt. Naismith azt látta, hogy tanítványai unalmukban a tornaterem sarkában álló őszibarackos dobozba dobálnak labdát, s ez indította arra, hogy kidolgozza egy új labdajáték 13 szabályát, melyek közül 9 - módosított formában bár - de máig érvényben van (Hartyáni 1995: 9-17; Szabó 1954: 3-4).

8 Természetesnek kell neveznünk, hogy a sportnyelv gyakran kölcsönöz kifejezéseket a katonai nyelvből, hiszen a sporttevékenységeket igen gyakran a 'harc' fogalmi metaforáival írjuk le (a fogalmi metaforáról l. Kövecses - Benczes 2010: 79-94).

sonló jelentésű *blokada*, *blokować* kifejezésekkel, amelyek átadó nyelveként talán a német (vö. *Blockade*, *blockieren*) jöhetne szóba, de a szavak katonai kifejezésként régtől, legalább a 17. század második felétől fogva adatoltak az angolban is (Bańkowski 2000: 58). A lengyel sportnyelvi *blok* így valószínűsíthetően az angol *block* szóból származik (előbbi szócsonkulással jöhetett létre a hosszabb *blockade*-ből). A lengyel *dribling* az angol *dribbling* átvétele, amelyben a gemináta egyszerűsödése a kifejezés lengyel adaptációjának az eredménye, akárcsak a (*mecz*) *sparingowy* esetében, amelynek a lengyelben még léteznek a lengyel-magyar nagyszótár függeléke (suplement) által is jegyzett (LMSz 1985: 1039) geminált változatai (*sparringowy*, *sparring*) is, ami az adaptációs folyamat lezáratlanságára utal. A *playmaker* szó nyilvánvalóan angol eredetű, ám a lengyelben – akárcsak a magyarban az *irányító* – létezik rá belső képzésű szó is, a: *rozgrywający*.

Bár az alábbi szavak némelyike az angolban is megtalálható, mégsem tekintendők angol átvételeknek a lengyelben az alábbi szavak: *atak*, *konkurs*, *korytarz*. A francia eredetű (vö. fr. *attaque*) és az eredetileg katonai kifejezésként átvett *atak* szó közvetlenül valószínűleg a németből (vö. *Attacke*, *attackieren*) kerülhetett a lengyelbe. Hasonlóan francia hatást sejtet az eredetileg latin töre visszavezethető *konkurs* (vö. lat. *concursum*) 19. századtól adatolt 'verseny' értelmű használata is (vö. fr. *concours*) (Bańkowski 2000: 782). Nem világos a *korytarz* 'folyosó' (sportnyelvi jelentésében: 'trapéz' értsd: a kosár alatti, trapéz alakú vonallal körülhatárolt terület) szó származása. Maga a szó – lévén régi várostrommal kapcsolatos kifejezés – számos európai nyelvben (angol, francia, német, olasz, spanyol, orosz) föllelhető, nem világos azonban, hogy közvetlenül melyikből került a lengyel nyelvbe. Sajátos belső lengyel jelentésfejlődés eredménye lehet a sportnyelvi 'trapéz' jelentés megjelenése is, amely idegen hatással – úgy tűnik – nem indokolható.

Külön figyelmet érdemel az a néhány kifejezés is, amely sajátos lengyel fejlődés eredménye. A lengyel kosárlabda-nyelv szlengizű kifejezése, a 'blokkolt dobást, „sapkát”, „prakkert”' jelentő *czapa* például önálló fejleménynek tűnik, mivel az angolban erre a *swat* (tkp. 'légycsapó') kifejezés használatos. Érdekes ebben az esetben a lengyel és a magyar: *czapa* - *sapka* kifejezések

közötti egyezés, amelynek a többi általunk vizsgált nyelvben (német, olasz, francia, horvát, szerb, szlovák) nem találni hasonló megfelelőjét. Ezek a nyelvek ugyanis a 'blokkolt dobást' sok esetben sajátos, de más-más kifejezésekkel jelölik.

Sajátosan lengyel a 'labdát vezet/pattogtat' értelemben előforduló *koźlować*⁹ ige és a 'labdavezetés, pattogtatás' értelemben előforduló *koźlowanie*. A metafora alapja a labda pattogása és a kecskebak ugráندozása között meglévő hasonlóság. Ebből érthető meg az is, hogy a labda leütésére (és bizonyos kifejezésekben a labdavezetésre) miért a *koziol* (eredetileg tkp. 'kecskebak') szót használja a lengyel (vö. *rzut do kosza po jednym koźle* 'kosárra dobás egy leütés után').

A kosárlabda-edzéseken rendszeresen végzett gyakorlat, lengyel nyelven: *obieganie za podającym* (szó szerint tkp. 'körbefutás a labdát adogató után') jelentését tekintve meglehetősen transzparensnek tűnik magyar megfelelőjéhez, a 'hármasnolcához' (tkp. három játékos egy nolcast ír le a pályán, miközben futva egymásnak adogatják a labdát) képest. A magyar kifejezés azonban a lengyelnél talán jobban hasonlít a gyakorlat angol elnevezésére (*three-man weave drill*), legalábbis abban, hogy világosan utal a gyakorlatot végző játékosok számára.

Sajátosan lengyel képzésnek tűnik a magyar 'bedobónak' megfelelő, szó szerint tkp. 'szárny(játékos)', 'szélső (játékos)' *skrzydłowy* kifejezés is, mivel ennek angol megfelelője a *forward* 'továbbítót', 'továbbküldőt', 'továbadót' jelent.

Míg a 'fogás' szó lengyel megfelelője (*trzymanie*) nyilvánvalóan az angol *holding* tkp. '(vissza)tartás, (fel)tart(óztat)ás' tükörfordítása, – amint a németben és több szláv nyelvben is (vö. ném. *Halten*, or. *задрержка*, szlk. *držanie*, hv. *držanje*) – addig az 'emberfogás' lengyel megfelelője: *krycie człowieka* tkp. 'takarás' sajátos lengyel belső nyelvi fejleménynek tekinthető, amely nem magyarázható angol hatással és eltér a szláv nyelvekben található megfelelőktől is, melyek között egyaránt vannak angol hatásra keletkezett kifejezések és egyedi megoldások (vö. ang. *man-to-man guarding*, ném. *Mann-Mann Verteidigung*, or. *личная опека*, szlk. *osobné bránenie*, hv. *čuvanje čovjek na čovjeka*).

⁹ Az ige a repülés nyelvében arra a jelenségre használatos, amikor a repülőgép a földet érsnél a betonon „ugrál”.

Igen szemléletes a sztenderd lengyel nyelvváltozatban a 'sötétítőfüggöny' jelentésű *zasłona* szó használata 'elzárás, „blokk”' értelemben (l. a *zasłona dla kozłującego* 'a labdás játékos számára adott elzárás, „blokk” a labdavezetőnek', *podwójna zasłona* 'kettős blokk', *ruchoma zasłona* 'mozgó blokk', az *ustawiać : ustawić zasłonę* 'elzárást ad, „blokkot ad”' és a *zawodnik idzie na zasłonę* 'a játékos blokkot ad' kifejezéseket).

A lengyel kosárlabda-nyelvet vizsgáló írásunk végén összegzőként az állapítható meg, hogy – amint az a játék amerikai eredete miatt várható – több angol jövevényszó és angoltól tükröfordított elem is található benne, ám számos belső képzésű kifejezést is tartalmaz, ami a lengyel nyelv gazdag szóképzési potenciáljáról tanúskodik.

BIBLIOGRÁFIA

- BAŃKOWSKI Andrzej, 2000: *Etymologiczny słownik języka polskiego. A-K.* Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- HARTYÁNYI Zsolt, 1995: *Kosárlabda mindenkinek.* Veszprém, Göttinger Bt..
- HEPP Ferenc Dr. (szerk.), 1960: *Hétnyelvű sportszótár. Angol – spanyol – francia – német – olasz – magyar – orosz.* Kosárlabda. Budapest, Terra.
- KÖVECSES Zoltán – BENCZES Réka, 2010: *Kognitív nyelvészet.* Budapest, Akadémiai Kiadó.
- LMSz – 1985 *Lengyel-magyar szótár/Słownik polsko-węgierski.* Doroszewski, Witold et al. (szerk.) Warszawa – Budapest, Wiedza Powszechna – Akadémiai Kiadó.
- SZABÓ János, 1954: *A kosárlabda.* Budapest, Sport Lap- és Könyvkiadó.
- SZ.N. 1993: *Magyar – német/német – magyar vadászműszótár. 2. reprint kiadás,* Székesfehérvár, LAPU Bt..
- ZOLTÁN Attila dr. – Gyenge László – Tordai Gábor, 1996: *Képes vadászati szótár 5 nyelven.* Budapest, Nimród Alapítvány.
- Internetes források:
BALOGH Judit, *Kosárlabdaszótár* www.kosaredzo.hu.
HARTYÁNYI Zsolt, *Kosárlabdaszótár 22 nyelven* www.jatekvezeto.hu.